

■ Korkeakoulukirjastojen toimintaympäristön muutostekijöitä lähivuosina

Kirjastoverkon keskustelutilaisuus
Kansalliskirjastossa 28.1.2009

Johtaja Leena Vestala, opetusministeriö

■ Yliopistolakiuudistus

- Hallituksen sivistyspoliittinen ministerityöryhmä sopi yliopistouudistuksen sisällöstä 20.1.2009
- HE uudeksi yliopistolainsäädännöksi annetaan Eduskunnalle helmikuussa 2009
 - yliopistojen autonomia lisääntyy
 - itsenäisiä oikeushenkilöitä
 - julkisoikeudellisia laitoksia / säätiöitä
- Säädetään yliopistojen hallinnosta, toiminnan rahoituksesta ja ohjauksesta sekä tutkimukseen, opetukseen, opiskelijoihin ja henkilöstöön liittyvistä seikoista
- Yliopistolaki voimaan 1.9.2009
- Yliopistolain mukainen toiminta alkaa 1.1.2010

■ Yliopistojen tulossopimusneuvottelut

- Kummallakin korkeakoululohkolla osin samantyylinen sopimusrakenne:
 - korkeakoululaitoksen yhteiset tavoitteet

- Seuraava sopimuskausi 2010 - 2012
 - sopimuksesta strategisempi, pelkistetympi, vain keskeiset tunnusluvut (myös amk:ssa)

- Vuodesta 2013 alkaen nelivuotinen sopimuskausi
- OPM tekee rahoituspäätökset sopimusten pohjalta vuosittain
- Välivuosina neuvottelut vain tarvittaessa
- Yliopistojen neuvottelut käydään 19.-30.10.2009
- Pääpaino yliopistojen strategioissa ja profiileissa
- Ei hankerahoitusta
- yliopiston oma päätösvalta kasvaa > ei korvamerkintöjä
- Opetusministeriön painopisteet:
 - kansainvälistyminen, tutkijanura, rakenteellinen kehittäminen
- seuranta voimistuu: yliopistojen raportoinnin osalta opetusministeriön kirjallisen palautteen merkitys kasvaa

■ Kansalliskirjaston neuvottelu

- Kansalliskirjastolla valtakunnallinen tehtävä: kehittää ja tarjota kansallisia palveluja koko kirjastokentälle
- Kansalliskirjaston neuvottelu pidetään erikseen syyslokakuussa 2009 ennen Helsingin yliopiston neuvotteluja
- Kansalliskirjastolla oma momentti jatkossakin
- Sopimukseen merkitään mm:
 - tavoitteet ja toiminnan ja seurannan tunnusluvut
 - opetusministeriön rahoitusosuus: korkeakoulujen rahoitusosuus yhtenä kokonaisuutena
 - yleisten kirjastojen rahoitusosuus
- Sopimus Helsingin yliopiston liitteeksi
- Seuranta voimistuu > opetusministeriö antaa palautteen Kansalliskirjastolle

■ Ammattikorkeakoulujen sopimuskausi 2010-2012

- Neuvottelut 14.4. -12.5.2009 2009
- mitoituserusteita muutetaan > sovitaan koulutusalaakohtaisista tutkintotavoitteista 2010 - 2012
- rahoitus:
 - perusrahoitus
 - hankerahoitus (strategiatyössä esille nousseita kehittämiskohteita)
 - tuloksellisuusrahoitus
- opetusministeriön kirjallinen palaute

- Vuodesta 2013 alkaen siirrytään nelivuotisiin sopimuskausiin.
- OPM tekee rahoituspäätökset vuosittain
- välivuosina neuvottelut vain tarvittaessa

■ Muita korkeakoulukirjastojen toimintaympäristön muutostekijöitä

- Ammattikorkeakouluja koskevan lain uudistaminen (lausuntokierros marraskuussa 2008)
- Suomen Akatemiaa koskevan lain uudistaminen
- Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015
- Infrastruktuurikartoitus
 - kansallisen tason infrastruktuurit -loppuraportti 11.2.2009

■ ...muita korkeakoulukirjastojen toimintaympäristön muutostekijöitä

- **Kansallinen digitaalinen kirjastohanke**
 - opetusministeriön hanke 2008 - 2011
 - muistiorganisaatioiden yhteistyö
- **Sektoritutkimuksen rakenteiden uudistaminen**
 - vaikutus mm. Varastokirjastoon ja korkeakoulukirjastokenttään ?
- **Tutkimus- ja innovaationeuvosto 1.1.2009** (entinen Tiede- ja teknologianneuvosto) > myös innovaatiopolitiikan laaja-alainen seuranta ja edistäminen
- **Kunta- ja palvelurakennemuutos** (yleiset kirjastot)
- **Hallituksen kehyspäättös** maaliskuussa 2009: tuottavuusohjelma 2012-2015 ja sen vaikutukset
- uudet sukupolvet ja uudet tavat hyödyntää tietoverkkoja!

KORKEAKOULUKIRJASTOJEN RAKENTEELLISEN KEHITTÄMISEN HANKE...

- Asetettu 26.3.2008, väliraportti 31.1.2009, loppuraportti 30.6.2009
- Tehtävänä:
 - hahmotella korkeakoulukirjastojen organisoituminen siten, että korkeakoulujen **yhdistymiset ja yhteistyösopimukset** tulevat huomioon otetuiksi **kirjastojen lukumääriä vähentäen, yhteistyötä lisäten ja toimintoja tehostaen**
 - selvittää erityisesti **yliopistolakiuudistuksen aiheuttamat muutokset** ja niiden vaikutukset korkeakoulukirjastojen toimintaan liittyvissä säädöksissä, rahoituksessa ja muissa menettelyissä siten, että kirjastojen palvelukyky turvataan

- selvittää, miten korkeakoulukirjastojen **ylläpito- ja muita kustannuksia voidaan vähentää vahvistamalla Kansalliskirjaston asemaa** keskitettyjen palvelujen tuottajana; sekä
- kartoittaa korkeakoulukirjastojen rakenteellisen kehittämisen vaikutukset Varastokirjastoon, sekä selvittää **Kansalliskirjaston ja Varastokirjaston yhteistyön tiivistämismahdollisuudet.**

■ Huomioitavaa kirjastojen kehittämisessä

- valtionhallinnon taloudelliset reunaehdot ml. tuottavuusohjelma, kiinteistöjen vuokrien kehittyminen jne.
- järjestelmien (tietokannat, ohjelmat jne.) sähköinen kehittäminen/kansainvälinen kehittyminen
- Open Access-konseptin toteuttaminen
- kansallinen digitaalinen kirjasto
- omistusoikeus- ja tekijänoikeuskysymykset
- julkaisutietokantojen kehittäminen